

УДК 338.242:330.123

JEL classification: E20; H30; M13.

С. Г. Корольова, студентка Факультету менеджменту та маркетингу, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

І. В. Макалюк, к.е.н., старший викладач кафедри економіки і підприємництва, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ВПЛИВ ДЕРЖАВИ НА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА

У статті розглянуто основні чинники впливу держави на розвиток підприємництва. Метою статті є дослідження проблем сучасного стану розвитку підприємництва в Україні та розроблення практичних рекомендацій щодо їх вирішення. В роботі охарактеризовано проблему податкового навантаження та запропоновано введення в дію прогресивної податкової ставки, а також розглянуто ідею заміни податку на прибуток податком на виведений капітал. Значну увагу приділено проблемі безробіття, для вирішення якої запропоновано ряд досить жорстких умов, які змусять громадян стати свідомими та чесними, адже в Україні проблема безробіття більше зосереджується в небажанні працювати, ніж в реально існуючій нестачі робочих місць. Дуже важливим для вирішення питанням є створення системи фінансування підприємств, саме ця проблема стримує розвиток економіки в Україні. Розглянуто питання щодо розвитку регіональних підприємств та створення спеціальних фондів підтримки їх діяльності. Також проаналізовано методи боротьби уряду з тіньовим сектором економіки, які були введені останнім часом, але аналіз цієї політики звівся до того, що такі методи не є досконалими та потребують змін. Проаналізовано стан вплив інструментів державного регулювання на розвиток вітчизняного сільського господарства. Обґрунтовано, що реалізація запропонованих практичних рекомендацій допоможе вивести Україну на шлях сталого економічного розвитку та сприятиме загальному економічному оздоровленню держави, що досягається завдяки комплексному реформуванню економіки України. В ході дослідження були використанні такі методи: спостереження, аналіз, метод індукції, порівняльний метод, статистичний метод. Перспективами подальших наукових досліджень визначено пошук шляхів розвитку окремих сфер національного господарства країни, напрацювання дослідної бази для створення дійсно ефективної інвестиційної інфраструктури.

Ключові слова: підприємництво; оподаткування; безробіття; розвиток регіональних підприємств; економічне зростання.

Постановка проблеми. Важко переоцінити, якою важливою складовою є підприємства для розвитку економіки України. Значний вплив на діяльність підприємств чинить зовнішнє середовище функціонування і досить часто такий вплив є негативним. Звісно, спостерігаються деякі позитивні тенденції в економічній політиці країни: схвалення постанови Верховної Ради України (від 13 квітня 2016 року № 1090-VIII) Про Рекомендації парламентських слухань на тему: «Розвиток підприємництва в Україні та підтримка малого і середнього бізнесу». Зважаючи на цю постанову, був прийнятий пакет законів щодо оптимізації контрольно-наглядових органів, захист права власності, захист економічної конкуренції, сприяння розвитку підприємництва, але суттєвих зрушень не відбулось. В Україні не створюються сприятливі умови для розвитку бізнесу, насамперед, малого

та середнього. Все більша кількість підприємств з кожним днем згортає свою діяльність (тільки за 2010-2016 рр. було закрито 72 441 підприємство, а в 2017 р. ця тенденція ще більше посилилася). Державне сприяння появі нових підприємств, як і підтримка існуючих, в сучасних умовах є недостатньою для їх ефективного функціонування і розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зважаючи на актуальність теми, проблеми розвитку підприємництва в Україні досліджували багато відомих економістів та експертів, таких як: М. Туган-Барановський, С. Гольдельман, А. Антонович, І. Вернадський, М. Бунге, В. Левитський, В. Савчук, А. Гальчинський, З. Варналій та інші вчені, що займалися питаннями організації діяльності підприємств на території України, формуванням контактного зв'язку між державою та бізнесом, створенням

законодавства, яке б забезпечувало підприємства усіма умовами для успішної діяльності [1].

На сьогодні були створенні і масштабні проекти, такі як: «Форсайт Економіки України: 2015-2030 роки» за редакцією М. Згуровського, «Концепції Загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2014-2024 рр.», Стратегію сталого розвитку «Україна-2020» та ін., які були затверджені урядом держави для їх реалізації. Але проблеми, що вони порушували в своїх роботах, досі залишаються нерозв'язаними. Наприклад, проблеми податкового навантаження, безробіття, гальмування розвитку підприємств, що ведуть свою діяльність в невеличких містах та селах, постійна турбулентність через законодавчі зміни, доповнення, неможливість фінансування бізнесу

через відсутність нормальних умов для отримання кредитів, інвестицій та ін. Статистична інформація, яку наводив Світовий банк у дослідженні Doing Business-2017, доводить, що зовнішнє середовище функціонування підприємств в Україні є несприятливим [7; 8; 9].

Постановка завдання. Метою статті є дослідження проблем сучасного стану розвитку підприємництва в Україні та розроблення практичних рекомендацій щодо їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Світові рейтингові показники легкості ведення бізнесу в Україні порівняно з іншими країнами свідчать про те, що держава займає несприятливі позиції (табл. 1).

Таблиця 1. Показники легкості ведення бізнесу в Україні порівняно з іншими країнами

Показники	Україна		Польща		Білорусь		Росія		Молдова		Грузія	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
ІНДЕКС ЛЕГКОСТІ ВЕДЕННЯ БІЗНЕСУ	80	81	24	25	37	50	40	36	44	47	16	23
Реєстрація підприємств	20	24	107	102	31	30	26	37	44	38	8	10
Отримання дозволу на будівництво	140	137	46	52	28	25	115	117	165	162	8	9
Реєстрація власності	63	62	38	36	5	7	9	8	21	20	3	3
Отримання кредиту	20	19	20	19	101	109	44	42	32	29	7	7
Оподаткування	84	83	47	44	99	95	45	40	31	55	22	35
Міжнародна торгівля	115	110	1	1	30	30	140	138	34	34	54	62
Забезпечення виконання контрактів	81	93	55	56	27	28	12	8	62	70	16	17
Вирішення проблеми неплатоспроможності	150	148	27	33	69	95	51	49	60	58	106	101

Результат опубліковано Світовим банком у Doing Business-2017 [2]

Якщо проаналізувати динаміку кількості підприємств за 2010-2016 рр., то бачимо, що в сумі за цей період кількість підприємств зменшилась на 72 441 од. (рис. 1).

На початку 2017 р. за неофіційними даними закрилось біля 130 тисяч підприємств (ФОП). Негативно позначилося на діяльності

підприємств також введення в дію з 1 січня 2017 р. обов'язкової сплати мінімальної суми єдиного соціального внеску (ЄСВ) в розмірі 22 % від мінімальної заробітної плати (з 1 січня 2018 р. його розмір складає 819,06 грн за кожного працівника), навіть в умовах неповної зайнятості незалежно від доходу підприємств.

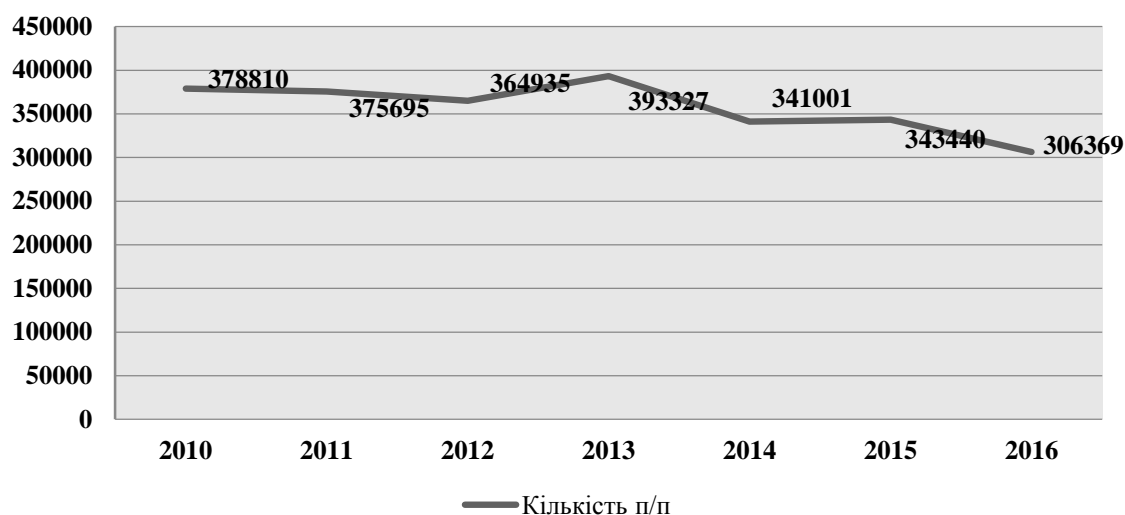

Рис. 1. Динаміка кількості підприємств в Україні за 2010-2016 рр.

Побудовано на основі даних Державної служби статистики [3]

Сьогодні уряд України вже робить спроби зменшити масштаби тіньової економіки за допомогою жорстких методів, але такі дії з боку держави знищують підприємства. Інструментами цієї політики є надвисокі штрафи:

- недопущення до перевірок виконавчих органів (100 мінімальних заробітних плат, тобто з 1 січня 2018 р. 372 300 грн);

- неофіційне працевлаштування або оформлення на півставки, хоча по факту - повний робочий день (30 мінімальних заробітних плат, тобто з 1 січня 2018 р. 111 690 грн);

- виплата заробітної плати без оподаткування або виплати заробітної плати із затримкою більше одного місяця (30 мінімальних заробітних плат, тобто з 1 січня 2018 р. 111 690 грн);

- незаконне звільнення працівника (від 34 000 до 51 000 грн та позбавлення права займати посаду строком до трьох років);

- недотримання інших державних гарантій в сфері оплати праці [4].

Звісно, політика держави є в певній мірі правильною, однак не виключено, що доцільніше було б, щоб такі штрафи були скореговані індивідуально для кожного підприємства в залежності від його доходів, прибутків та активів. Адже такі заходи з боку держави виявляються занадто важким ударом для підприємств: більшість бізнесменів згортає свою діяльність після подібних перевірок через низькі прибутки в

економічно нестабільній ситуації, що зараз склалась в Україні.

Існує проблема обмеженості фінансування підприємств, тому необхідною є підтримка підприємств шляхом державного кредитування, особливо малого та середнього бізнесу або надання кредитів комерційними банками під гарантію державного бюджету. Таке кредитування є особливо важливим для новостворених підприємств, а також для тих, що збільшують кількість робочих місць [5]. У сучасних економічних умовах загальна система банківського кредитування теж не сприяє економічному зростанню, сьогодні підприємці віддають перевагу власним капіталовкладенням через ряд проблем:

- слабкий захист прав позичальників та кредиторів;

- нерозв'язане питання щодо створення спеціальної установи по роботі з проблемними активами;

- висока облікова ставка, як наслідок грошово-кредитної політики, якої дотримується НБУ через значний рівень інфляції (відбулося підвищення облікової ставки до 17 % з 2 березня 2018 р., яка ще у вересні минулого року становила 12,5 %);

- державні цінні папери та депозитні сертифікати є менш ризиковим та більш прибутковим варіантом вкладання коштів (заборгованість за депозитними сертифікатами Національного банку на балансах банків сягає

33,1 млрд. грн на 31 жовтня 2017 р.), через це комерційні банки втрачають мотивацію до кредитування;

– відсутність повноцінної підтримки з боку держави підприємств- позичальників;

– переважання в структурі кредитування короткострокових кредитів тощо.

Тож, реальні зміни в економіці можуть відбутися тільки за рахунок збільшення фінансування реального сектору економіки, що стимулюватиме розвиток виробництва. Особливу увагу необхідно приділити кредитуванню інноваційного розвитку виробництва, новим технологіям, науковому прогресу. Сучасна система кредитування не викликає довіри в українців, хоча саме зараз є дуже важливою для економічного підйому [6].

Одна з найбільших проблем в Україні – це оподаткування. Адже багато підприємств приховують свої прибутки через низькі доходи та значне податкове навантаження. Спираючись на досвід інших країн, треба зазначити, що в багатьох державах введена в дію прогресивна податкова ставка або класова система оподаткування. Ці методи є більш справедливими, адже підприємства з низькими прибутками сплачували б незначні податки, а з ті, що з великим прибутком – більш високі. Таким чином, держава дає можливість розвиватися та «стати на ноги» новоствореним підприємствам та тим, що потрапили в скрутне становище, а успішні підприємці повинні сплачувати більшу частину від свого прибутку, адже держава в свій час сприяла цьому й створила всі умови для розвитку бізнесу.

Деякі експерти повідомляють про те, що планується введення нового «податку на виведений капітал» замість «податку на прибуток». Суть реформи полягає в тому, що податок буде стягуватися лише з тих коштів, що йдуть на особисті потреби підприємця, а всі гроші, що вкладаються в розвиток бізнесу і не витягуються з нього, не будуть оподатковуватися. Такі дії з боку держави, звісно, зменшать тиск на підприємців, крім того, більше коштів буде обертатися в бізнесі, а отже й в економіці. Тому ця реформа буде важливим кроком для створення сприятливого середовища в Україні та привабить нових іноземних інвесторів [10].

Наступна проблема, що потребує уваги – це безробіття. Для України ця проблема є актуальною, адже завдяки субсидіям, пільгам та іншим виплатам в населення знизився стимул до праці. Тому ми пропонуємо ряд реформ, які б сприяли її вирішенню:

1. Людина повинна мати можливість стати на біржу праці лише 3 рази протягом усього життя. Ця реформа змусить громадян триматися за свої робочі місця, але одночасно й дає право змінити місце роботи за бажанням, адже зараз дуже багато громадян зловживають державними виплатами по безробіттю.

2. Розмір матеріальної допомоги по безробіттю має варіюватися залежно від терміну перебування людини на біржі праці.

3. Громадянин повинен мати право відмовитися чи отримати відмову від роботодавця при працевлаштуванні тільки 2 рази, на 3-й раз знімають з обліку як безробітного, з цього моменту припиняються будь-які виплати в якості допомоги й людина вже самостійно намагається знайти роботу. Ця реформа необхідна через те, що на практиці зафіксовані випадки навмисної відмови роботодавців за вимогою працівника.

4. Стати на облік як безробітний наступного разу має бути можливим не раніше, ніж через 3 роки.

Ще одним важливим напрямом є сприяння розвитку регіональних підприємств та створення спеціальних фондів з підтримки їх діяльності. А також сприяння створенню різних громад, які б переймали на себе вирішення основних проблем по районах та областях, керували б коштами та доходами всього району, така політика буде корисною для розвитку віддалених районів. Щодо підприємництва, то в невеличких містах та селах бізнесменам дуже важко триматися на плаву, особливо сьогодні, коли економіка знаходиться в такому депресивному стані. Адже такі суб'єкти господарювання і так мають обмежені можливості, передусім, катастрофічна нестача робочої сили та кваліфікованих кадрів, обмежений ринок збуту, високі витрати на транспортування продукції тощо.

Окремої уваги заслуговує питання розвитку сільськогосподарських підприємств в Україні. За останні роки держава не те що не сприяла розвитку, але «зробила все» для того, щоб

погіршити їх становище. Зокрема, мова йде про відміну спеціального режиму оподаткування ПДВ. Нагадаємо, що до 2017 р. величина ПДВ до сплати залишалася у розпорядженні сільськогосподарських товаровиробників та могла бути використана у їх господарській діяльності, наприклад на оновлення основних виробничих засобів. Крім того, зросла ставка єдиного податку четвертої групи у 2017 р. із 0,81 до 0,95 %. Зазначені заходи завдали значного удару по фінансовому становищу таких підприємств, хоча сільське господарство було і залишається однією із пріоритетних сфер національного господарства, яка забезпечує значну частку валового випуску та формує робочі місця для жителів сільської місцевості. А зважаючи на те, що суттєвою особливістю на аграрному сировинному ринку (ринку чистої конкуренції) є повна відсутність впливу виробників на ціноутворення своєї продукції, досить часто вони змушені збувати її, навіть, нижче собівартості, щоб покрити хоча б змінні витрати.

Переважає більшість підприємств в Україні є дуже чутливими навіть до незначних коливань в економічній системі, в тому числі і політичні негаразди в країні створюють певну турбулентність для них. Також останнім часом, окрім перерахованих проблем, спостерігається значне зменшення внутрішнього попиту, збуту продукції та зниження реальних доходів населення через інфляційні коливання.

Висновки та перспективи подальших досліджень. На основі викладеного вище бачимо, що розвиток підприємництва в Україні на сучасному етапі потребує значної державної підтримки. Реалізація запропонованих заходів в контексті підтримки малих та середніх

підприємств сприятиме досягненню таких результатів: забезпечить приріст ВВП, створить додаткові робочі місця, посилить конкуренцію на ринку та збільшить дохідність державного та місцевих бюджетів.

Є очевидним, що для забезпечення економічного зростання України, необхідно зробити глобальний економічний прорив. Нещодавно Україна вже підписала декілька стратегічних програм розвитку, тому залишається лише дотримуватись цих положень. Але всі дії та реформи повинні бути комплексними, адже Україна потребує загального оздоровлення економіки. Потрібно мобілізувати та розвивати всі основні сфери економіки країни, зробити державу інвестиційно привабливою для зарубіжних партнерів та створити зручні та безпечні умови для розвитку вітчизняних підприємств. Підприємства, так само як і громадяни України, повинні відчувати державну підтримку, тоді й відбудеться ефект цілковитого об'єднання країни, мотивованої на успіх. Однак, мова йде не лише про шалені виплати соціальної допомоги, велику кількість субсидій тощо. Держава повинна створювати умови для гідної праці, для якісного життя, допомагати розвитку та зміцненню підприємств, сприяти розбудові міст та сіл. Тобто, політика країни повинна бути розрахована на довготривалу перспективу та більше піклуватися про суспільство в цілому, а не про конкретних осіб.

Перспективами подальших наукових досліджень у даному напрямку є пошук шляхів розвитку окремих сфер національного господарства країни, напрацювання дослідної бази для створення дійсно ефективної інвестиційної інфраструктури.

Список літератури

1. О. М. Кашуба Підприємництво в Україні: проблеми і перспективи / О. М. Кашуба – К : Економіка та держава, №6/2015. – 151 с.
2. Результати досліджень Світового банку «Doing Business-2017 [Електронний ресурс] // Громадська спілка "Економічний дискусійний клуб" - Режим доступу : <http://edclub.com.ua/analitika/doing-business-2017-ukrayina-v-reytingu-svitovogo-banku>.
3. Кількість активних підприємств за регіонами України та видами економічної діяльності [Електронний ресурс] // Режим доступу : https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2014/kap/kap_u/kap_u17.htm.
4. Штрафи та інші санкції за порушення трудового законодавства [Електронний ресурс] // Режим доступу : http://protokol.com.ua/ua/shtrafi_ta_inshi_sanktsii_za_porushennya_trudovogo_zakonodavstva/.
5. Варналій З. С. Проблеми правового забезпечення підприємництва в Україні / З. С. Варналій. – К. : Знання, 2003. – 404 с.

6. Закону України «Про Національний банк України» від 13.12.2017 [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/main/index>.
7. Форсайт економіки України: середньостроковий (2015–2020 роки) і довгостроковий (2020–2030 роки) часові горизонти [Електронний ресурс] / наук. керівник проекту акад. НАН України М. З. Згуровський // Міжнародна рада з науки (ICSU); Комітет із системного аналізу при Президії НАН України; Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»; Інститут прикладного системного аналізу НАН України і МОН України; Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку. — Київ : НТУУ «КПІ», 2015. — 136 с. Режим доступу : <http://wdc.org.ua/uk/node/182605>.
8. Концепція Загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2014-2024 роки від 28.08.2013 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/641-2013-%D1%80>.
9. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020» від 12.01.2015р. [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
10. Податок на виведений капітал vs податок на прибуток [Електронний ресурс] // Інформаційне агентство "Ліга: закон", 2010. Режим доступу : http://bz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/BZ009509.

References

1. O.M. Kashuba [O. M. Kashuba] (2015) *Pidpriemnytstvo v Ukraine: problem i perspektyvy* [Entrepreneurship in Ukraine: Problems and Prospects]. *Economics and the State*, vol. №6 / 2015-151 pp.
2. The results of World Bank research "Doing Business-2017 [electronic journal] // Hromadska spilka "Ekonomichnyi dyskusyyni klub" [Civic Union "Economic Discussion Club"] - Available at: <http://edclub.com.ua/analitika/doing-business-2017-ukrayina-v-reytyngu-svitovogo-bank>.
3. Kilkist aktyvnyh pidpriemstv za rehionamy Ukrainy ta vydamy ekonomichnoi diyalnosti [Number of active enterprises by regions of Ukraine and types of economic activity] [electronic journal] / Kyiv 2017. Publikatsiya dokumentiv Derzhavnoyu Sluzhboyu Statystyky Ukrainy [publication of documents of the State Service of Statistics of Ukraine]. Available at: https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2014/kap/kap_u/kap_u17.htm.
4. Shtrafy ta inshi sanktsiyi za porushennia trudovoho zakonodavstva [Fines and other sanctions for violation of labor laws] (electronic journal) / Kyiv 2014-2018. "Protocol" - legal internet resource [“Protokol” – yurydychnyi internet-resurs]. Available at: http://protokol.com.ua/ua/shtrafi_ta_inshi_sanktsii_za_porushennya_trudovogo_zakonodavstva/.
5. Varnalii Z. S.[Varnalij Z. S.](2003) *Problemy pravovoho zabezpechennya pidpriemnytstva v Ukraini* [Problems of legal support of entrepreneurship in Ukraine] K.: Znannia [Knowledge] (in Ukrainian) - 404 pp.
6. Zakon Ukrainy “Pro Natsionalnyi bank Ukrainy” [The Law of Ukraine "On the National Bank of Ukraine"] (13.12.2017) (electronic journal) / Rada Natsionalnoho banku Ukrainy [Council National Bank of Ukraine]. Vol. Kyiv, Verhovna Rada Ukrainy [Verkhovna Rada of Ukraine], - no. 59-rd. Available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/main/index>.
7. M. Z. Zghurovskiy [M. Z. Zgurovsky] *Forsait ekonomiky Ukrainy: serednostrokovyi (2015–2020 roky) i dovhostrokovyi (2020–2030 roky) chasovi horyzonty* [Foresight of Ukraine's economy: medium-term (2015-2020) and long-term (2020-2030) time horizons] (electronic journal) Vol.Kyiv, NTUU "KPI", 136 pp. Available at: <http://wdc.org.ua/en/node/182605>.
8. Kontsepsiia Zahalnodержавnoi prohramy rozvytku maloho i serednoho pidpriemnytstva na 2014-2024 roky (electronic journal) [Concept of the National Program for the Development of Small and Medium-Sized Enterprises for 2014-2024] (08.28.2013). Vol. Kyiv, Verkhovna Rada Ukrainy [Kyiv, Verkhovna Rada of Ukraine], no. 641-p. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/641-2013-%D1%80>.
9. Stratehiu staloho rozvytku «Ukraina-2020» [The Strategy for Sustainable Development "Ukraine-2020"] (electronic journal) (12.01. 2015). Vol. Kyiv, Verkhovna Rada Ukrainy [Verkhovna Rada of Ukraine], no. 5/2015. Available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>.
10. Podatok na vyvedeni kapital vs podatok na prybutok (2010) [Tax on withdrawn capital vs profit tax] (electronic journal). Vol. Information agency "League: Law". Available at: http://bz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/BZ009509.

S. G. Korolova, student, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»

I. V. Makaliuk, PhD of Economic sciences, Senior Lecturer of Economics and Entrepreneurship Department, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»

The state's influence on entrepreneurship development

The article considers the main factors of state influence on the development of entrepreneurship. The purpose of the article is to study the problems of the current state of entrepreneurship development in Ukraine and to develop practical recommendations for their solution. The paper describes the problem of tax burden and proposes the introduction of a progressive tax rate, as well as the idea of replacing the income tax with the tax on the withdrawn capital. Considerable attention is paid to the problem of unemployment, for the solution of which a number of rather rigid conditions have been proposed that will make citizens conscious and honest, since in Ukraine the unemployment problem is more focused on reluctance to work than in the real shortage of jobs. It is very important to solve the issues is to create a system of financing enterprises, this problem is hampering the development of the economy in Ukraine. The questions concerning the development of regional enterprises and creation of special funds for supporting their activities are considered. The methods of government control over the shadow economy sector, which were introduced recently, have been analyzed, but the analysis of this policy has focused on the fact that such methods are not perfect and need to be changed. The state of the influence of state regulation instruments on the development of domestic agriculture has been analyzed. It is substantiated that the implementation of the proposed practical recommendations will help Ukraine to lead Ukraine into the path of sustainable economic development and will contribute to the overall economic recovery of the state, which is achieved through a comprehensive reform of the Ukrainian economy. During the study, the following methods were used: observation, analysis, induction method, comparative method, statistical method. Prospects for further scientific researches are determined by search of ways of development of certain spheres of the national economy of the country, the development of a research base for the creation of a truly effective investment infrastructure.

Keywords: entrepreneurship; taxation; unemployment; development of regional enterprises; economic growth.

Стаття надійшла до редакції 04.12.2017 р.
